

Проект!

Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

§1. Създава се нов чл. 130а със следния текст:

„Чл. 130а (1) Който съзнателно използва спрямо друго лице сила или причини другиму физическо страдание или болка по начин или със средства, които явно унижават човешкото достойнство на пострадалия, потискат го, предизвикват у него силен стрес, душевна болка или чувство на малоценност, безпомощност или страх, или поставя другиму в положение или го държи в положение, което явно унижава човешкото достойнство на пострадалия, потиска го, предизвиква у него силен стрес, душевна болка или чувство на малоценност, безпомощност или страх, се наказва с лишаване от свобода до осем години.

(2) Когато деянието:

1. е извършено, за да даде пострадалият или друго лице сведения или признания, за да бъде пострадалият наказан за деяние, което той или друг е извършил или в извършването на което е заподозрян, или за да бъде той или друг заплашен или принуден да извърши нещо против волята си

2. е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата или на функцията му;

3. е извършено с явно или мълчаливо съгласие на длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата или на функцията му;

4. е извършено по отношение на бременна жена, на малолетно или непълнолетно лице или на повече от едно лице;

5. е извършено по отношение на длъжностно лице във връзка с изпълнение на службата му;

6. е извършено по начин, особено мъчителен за пострадалия, или с особена жестокост;

7. е извършено в условията на домашно насилие;

8. е съпроводено с причиняване на средна телесна повреда;

9. е извършено поради защитен признак на пострадалия;

10. е извършено по хулигански, расистки или ксенофобски подбуди,

11. е извършено при използване на оръжие или със заплаха за използване на оръжие,

наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(3) Когато с деяние по ал. 1 или 2 е причинена тежка телесна повреда или смърт, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор.

(4) Когато е причинена смърт или тежка телесна повреда на повече от едно лице или деянието представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор.“

Мотиви:

С проекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс се цели въвеждане в нашето законодателство чрез нов състав на престъпление на деяния, отговарящи на определенията за изтезание, мъчение, унижително третиране. Съгласно Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, терминът "изтезание" означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, за да се получат от него или от трето лице сведения или признания, за да бъде то наказано за действие, което то или трето лице е извършило или в извършването на което е заподозряно, или за да бъде то или трето лице сплашвано или принуждавано, или по каквато и да е причина, основаваща се на каквато и да е дискриминация, когато такава болка или страдание се причинява от длъжностно лице или друго официално действащо лице или по негово подстрекателство или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които произтичат единствено от законни санкции и които са присъщи на тези санкции или настъпват случайно при тях.

Конвенцията предвижда още, че в своята правна система всяка държава - страна по конвенцията, осигурява правото на жертвата на изтезания да бъде обезщетена и да има предвидено от законодателството право на справедливо и адекватно обезщетение, включително средства за възможно най-пълна рехабилитация.

Съответно всяка държава – страна по конвенцията, предприема ефективни законодателни, административни, съдебни и други мерки за предотвратяване на изтезания на всяка територия под нейна юрисдикция.

Още в решенията по делата „Мюмюн срещу България“ (жалба № 67258/2013) и „Гуцанови срещу България“ (жалба № 34529/2010) на Европейския съд по правата на човека е констатирано, че в българското наказателно право не съществува отделно дефинирано престъпление изтезание, а препоръки и критики в тази насока вече са отправяни спрямо страната ни.

Според предложената редакция в основата на престъплението е съзнателното унижаване на човешкото достойнство чрез причиняване на физическо или психическо страдание или болка, което следва да се възприеме като тежка и умишлена форма на жестоко, нечовешко или унижително третиране. Освен основния състав са предвидени и квалифицирани състави, сред които деянието да е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата или на функцията му или с неговото явно или мълчаливо съгласие; по отношение на бременна жена, на малолетно или непълнолетно лице или на повече от едно лице; по начин, особено мъчителен за пострадалия; условията на домашно насилие.

Следва да се припомни, че забраната на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне е абсолютна в международното право, а борбата срещу изтезанията и други форми на малтретиране е залегнала в правната и политическата рамка на ЕС.